

Акімова Людмила Миколаївна

*кандидат економічних наук, доцент, докторант
Дніпропетровського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління при Президенті України*
ORCID: 0000-0002-2747-2775
e-mail: 1970aaa@ukt.net

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВЗАЄМОВІДНОСИН МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Розкрито сутність понять “економічна безпека”, “правове регулювання”. Охарактеризовано нормативно-правову базу правового регулювання взаємовідносин між Україною та Європейським Союзом. Окреслено основні положення нормативних документів. Наведено низку загроз, які створюють проблеми для ефективного становлення економічної безпеки в державі. Запропоновано основні рекомендації, які допоможуть мінімізувати загрози.

Ключові слова: державне управління; економічна безпека; ефективний розвиток; правове регулювання; загрози; валовий внутрішній продукт; монополізація; торговельна марка.

Постановка проблеми. У сучасних ринкових умовах кожна країна намагається підвищити якість своєї продукції, розширити ринки збуту, вийти на міжнародний ринок та підвищити конкурентоспроможність своїх товарів. Для ефективного забезпечення та захисту товаровиробників від недобросовісної конкуренції виникає необхідність створення відповідного правового поля, в якому знаходились суб'єкти господарювання. Але в реаліях сьогодення державі важко захистити економічну безпеку країни без відповідного правового законодавства в цій сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить що це питання є актуальним і набуває подальшого важливого значення. Однак серед науковців ця проблематика не є досить досліджена. Основними науковцями, котрі досліджували дану проблему, є: Є. Гіда, М. Єрмошенко, Я. Жаліло, О. Користін, І. Мігус, В. Тамбовцев та інші.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Однак більша частина науковців акцентує свою увагу на окресленні поняття “економічна безпека”, а не на дослідженні правового регулювання взаємовідносин між Україною та ЄС у сфері економічної безпеки. Мета статті – розкрити сутність таких понять, як “економічна безпека”, “правове регулювання”; проаналізувати та охарактеризувати нормативно-правову базу правового регулювання взаємовідносин між Україною та Європейським Союзом;

окреслити основні положення нормативних документів; виявити основні загрози економічній безпеці; запропонувати рекомендації щодо мінімізації наявних загроз.

Виклад основного матеріалу. Розвиток та становлення економічної незалежності держави має одне з ключових значень у діяльності Уряду будь-якої з країн, що розвиваються. Україна не стала винятком, оскільки саме націленість України на членство в Європейському Союзі (далі – ЄС) зумовила необхідність проводити реформи економічного спрямування. Окрім цього, необхідно зробити аналіз правового регулювання взаємовідносин із Європейським Союзом із початку становлення цих взаємовідносин до сучасного стану. Для подальшого розуміння окресленої тематики потрібно надати дефініцію поняттю “економічна безпека”.

Науковець Я. Жаліло розглядає економічну безпеку “як складну багатофакторну категорію, що характеризує спроможність національної економіки до розширеного самовідтворення з метою збалансованого задоволення потреб населення країни, протистояння дестабілізуючому впливу внутрішніх і зовнішніх чинників, забезпечення конкурентоспроможності національної економіки у світовій системі господарювання” [1].

А. Городецький вважає, що економічна безпека означає надійну і забезпечену всіма необхідними засобами держави захищеність національно-державних інтересів у сфері економіки від внутрішніх і зовнішніх збитків [2].

Науковець О. Користін стверджує, що економічну безпеку доцільно трактувати як забезпечення здатності до виживання країни у випадку стихійних і екологічних лих або за умов національних і світових економічних катастроф [3].

На думку В. Тамбовцева, економічна безпека будь-якої системи – це сукупність властивостей стану її виробничої підсистеми, яка забезпечує можливість досягнення цілей всієї системи [4].

Однак М. Єрмошенко вважає, що економічна безпека “це такий стан економічного механізму країни, який характеризується збалансованістю і стійкістю до негативного впливу внутрішніх і зовнішніх загроз, його здатністю забезпечувати на основі реалізації національних економічних інтересів сталий і ефективний розвиток вітчизняної економіки і соціальної сфери” [5].

На нашу думку, економічна безпека – це певна система захищеності від екзогенних та ендогенних загроз, захисту товаровиробників від недосконалої конкуренції та забезпечення конкурентоспроможності як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках.

Для мінімізації ризиків та захисту економіки країни від зовнішніх загроз Україна створює відповідне нормативно-правове регулювання, що спрямоване на захист суб’єктів господарювання. З огляду на це, розпочалось створення низки угод, прийняття законів та інших документів для доцільного нормативно-правового регулювання. Ефективність правового регулювання проявляється в створенні певних установ, інститутів, які здатні сприяти захисту та охороні

громадян, зокрема їх прав та законних інтересів, від інших осіб та врегулювання цих процесів за допомогою правового та законодавчого аспектів. Науковці Є. Гіда та Є. Білозьоров вважають, що правове регулювання – це здійснюване громадянським суспільством або державою за допомогою правових засобів упорядкування, охорона та розвиток суспільних відносин [6].

Для ефективнішого результату Україна розпочала врегульовувати ці процеси не тільки на внутрішньому, але й на зовнішньому ринках. Становлення та розвиток відносин між Україною та Європейським Союзом були започатковані у 1991 р. Після цього позиція України щодо розбудови взаємовідносин з ЄС за принципами інтеграції набула чіткого прогресу, відповідно до Постанови Верховної Ради України “Про основні напрями зовнішньої політики України” № 37 від 02.07.1993 р. Завдяки цьому документу Україна вперше окреслила свої євроінтеграційні орієнтири. У вказаній постанові було зазначено, що перспективною метою української зовнішньої політики є членство України в Європейських Співтовариствах, а також інших західноєвропейських або загальноєвропейських структурах за умови, що це не шкодитиме її національним інтересам. З метою підтримання стабільних відносин із Європейськими Співтовариствами, Україна укладе з ними Угоду про партнерство і співробітництво, здійснення якої стане першим етапом просування до асоційованого, а згодом “до повного її членства у цій організації” [7].

У наступній Постанові Верховної Ради України “Про рекомендації парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з Європейським Союзом” № 299-IV від 28.11.2002 р. рекомендації спрямовувались на реалізацію курсу на європейську інтеграцію України, що є невід’ємним елементом внутрішніх реформ, спрямованих на економічне зростання, підвищення рівня життя народу, розвитку демократії, становлення громадянського суспільства, забезпечення гарантій верховенства права, свободи слова, захисту прав і свобод людини, зміцнення національної безпеки [8].

Окрім постанов, Верховна Рада України подала заяву “Про започаткування переговорів між Україною та ЄС щодо укладення нового базового договору” № 16 від 22.02.2007 р., у якій зазначалось, що Верховна Рада України закликає Європейський Союз зважати на те, що майбутній документ мав би повною мірою враховувати прогрес, досягнутий у форматі відносин Україна – ЄС, та, відповідно, визначати перспективи європейського поступу України, а саме: констатувати відкритість ЄС для членства України, як і для будь-якої європейської держави, що визнає і поважає принципи свободи демократії, поваги до прав людини і фундаментальних свобод, верховенства права; укласти новий договір, відповідно до наявної договірної практики ЄС щодо країн Центральної та Східної Європи (нових держав-членів ЄС) і з урахуванням сучасних викликів та реалій розширеної Європи; запровадити етапність визначальних кроків інтеграції України до ЄС у відповідних сферах

відносин (політичній, економічній, енергетичній, безпековій, правовій, гуманітарній тощо); наповнити новий договір нормами прямої дії; визначити чіткі строки, на які укладається новий договір; сприяти на основі нового договору поступовому динамічному розвитку і поглибленню відносин між Україною та ЄС аж до набуття Україною повноправного членства в ЄС, а у середньостроковій перспективі – отриманню належного доступу до внутрішнього ринку ЄС через зростаючу економічну інтеграцію України до європейських ринків товарів, послуг, капіталу та робочої сили. За цих умов новий договір між Україною та ЄС має стати дієвим і далекоглядним документом, створити вагому “додану вартість” для відносин між Україною та ЄС, а також забезпечити їх трансформацію з формату партнерства і співробітництва до політичної асоціації та економічної інтеграції [9].

Наступним кроком до вступу України до ЄС стала Постанова Верховної Ради України “Про стан і перспективи розвитку економічних відносин України з ЄС (зона вільної торгівлі) та Митним союзом” № 3400-VI від 19.05.2011 р., у якій зазначалось, що підтримка розвитку торговельно-економічного, науково-технічного та інвестиційного співробітництва України з іноземними державами на засадах взаємної вигоди також належить до засадничих принципів зовнішньої політики України. Це є міцним підґрунтям для розбудови взаємодії з новоутвореним Митним союзом Білорусії, Казахстану та Росії як на багатосторонній, так і на двосторонній взаємовигідній основі [10].

У процесі підписання та ратифікації у 2014 р. Угоди про асоціацію між Україною та ЄС відносини сторін почали розбудовуватися у якісно новому форматі політичної асоціації та економічної інтеграції. Окремі розділи зазначеної угоди почали тимчасово застосовуватися з 1 листопада 2014 р., а з 1 січня 2016 р. почала функціонувати поглиблена і всеохоплююча зона вільної торгівлі (далі – ПВЗВТ) між Україною та ЄС. Процес ратифікації цієї угоди усіма державами-членами та інституціями ЄС було завершено 11 липня 2017 р. [11]. Оскільки 1 вересня 2017 р. набула чинності Угода про асоціацію між Україною та ЄС, то, відповідно, зазнало змін та удосконалилось правове регулювання між ними. Виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом відбувається на основі затвердженого 17 вересня 2014 р. Кабінетом Міністрів України Плану заходів з її імплементації на 2014 – 2017 рр., який був оновлений 25 жовтня 2017 р.

Правову основу регулювання взаємовідносин між Україною та ЄС у сфері економічної безпеки здійснюють на підставі законодавчих та фінансово-правових актів, серед яких:

- Угода про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами – з іншого;
- Закон України “Про засади внутрішньої і зовнішньої політики”;
- постанови Верховної Ради України;

– Указ Президента України “Про Стратегію сталого розвитку “Україна – 2020””.

На сьогодні ключовим документом у розбудові відносин з Європейським Союзом є Угода про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами – з іншого від 21.03.2014 р. Відповідно до ст. 22 цієї угоди, сторони співпрацюють у боротьбі з кримінальною та незаконною організованою чи іншою діяльністю, а також з метою її попередження. Таке співробітництво спрямовується на вирішення таких проблем:

- незаконне переправлення через державний кордон нелегальних мігрантів, торгівля людьми і вогнепальною зброєю та незаконний обіг наркотиків;
- контрабанда товарів;
- економічні злочини, зокрема злочини у сфері оподаткування;
- корупція як у приватному, так і в державному секторі;
- підробка документів;
- кіберзлочинність.

Окрім цього, в ст. 197 аналізованої угоди зазначено, що, якщо протягом п’яти років із дати завершення процедури реєстрації власник не розпочинає реальне використання торговельної марки для товарів або послуг, стосовно яких вона зареєстрована на відповідній території, або якщо таке використання призупинено протягом безперервного п’ятирічного періоду, то стосовно торговельної марки можуть бути запроваджені санкції. У ст. 351 зазначено, що сторони також посилюють і зміцнюють співробітництво, спрямоване на вдосконалення і розвиток податкової системи та податкових органів України, зокрема посилення потужностей збору і контролю, з окремим наголосом на процедурах відшкодування податку на додану вартість для уникнення накопичення заборгованості, забезпечення ефективного збору податків і посилення боротьби з податковим шахрайством, а також ухиленням від сплати податків. Сторони намагаються покращувати співробітництво та обмін досвідом у боротьбі з податковим шахрайством, зокрема з “карусельним шахрайством” [12].

Відповідно до Закону України “Про засади внутрішньої і зовнішньої політики” № 40 від 01.07.2010 р., визначаються засади внутрішньої політики України у сферах розбудови державності, розвитку місцевого самоврядування та стимулювання розвитку регіонів, формування інститутів громадянського суспільства, національної безпеки і оборони, в економічній, соціальній і гуманітарній сферах, в екологічній сфері та сфері техногенної безпеки, а також засади зовнішньої політики України. Відповідно до ст. 7 цього документа, основними засадами внутрішньої політики в економічній сфері є:

- забезпечення конкурентоспроможності національної економіки, досягнення високих темпів її зростання, забезпечення макроекономічної стабільності та низького рівня інфляції;

- розвиток внутрішнього ринку, підвищення ефективності його функціонування та вдосконалення механізмів державного регулювання, забезпечення збалансованості попиту та пропозиції на окремих ринках;
- проведення узгодженої антиінфляційної політики та забезпечення цінової і валютно-курсової стабільності;
- проведення стабільної, раціональної та справедливої податкової політики, яка передбачає зниження податкового навантаження на економіку з розширенням бази оподаткування;
- проведення прозорої та виваженої бюджетної політики як дієвого інструменту соціально-економічного розвитку, захисту вразливих верств населення та інвестування в реальний сектор економіки для підтримки національного товаровиробника і збереження робочих місць;
- проведення ефективної політики управління державним боргом;
- підвищення результативності державних видатків, реалізація прозорої політики закупівель за державні кошти, яка гарантуватиме раціональне використання ресурсів;
- перенесення податкового навантаження з мобільних факторів виробництва (праці та капіталу) на споживання, насамперед шкідливої для здоров'я людей продукції, ресурсні та екологічні платежі;
- розвиток і зміцнення банківської системи та небанківських фінансових установ;
- забезпечення інституційної та фінансової незалежності Національного банку України одночасно з посиленням прозорості його діяльності;
- підвищення рівня захисту прав вкладників;
- впровадження ринкових інструментів акумулювання і перерозподілу довгострокових фінансових ресурсів, зокрема в межах введення обов'язкового накопичувального пенсійного забезпечення;
- розвиток ліквідного, прозорого та надійного фондового ринку, ефективне функціонування системи депозитарного обліку цінних паперів;
- забезпечення економічної збалансованості розвитку регіонів, узгодженості напрямів їх розвитку із загальнонаціональними потребами;
- гарантування державою непорушності усіх форм власності як основи ринкової системи господарювання;
- створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, спрощення умов започаткування бізнесу та виходу з нього, зменшення втручання держави в економічну діяльність суб'єктів господарювання, спрощення системи отримання дозволів, зниження тиску на бізнес із боку контролюючих органів;
- перехід на європейську модель ринкового нагляду, якості та безпеки продукції;
- впровадження європейських підходів у сфері делегування функцій держави суб'єктам господарювання;

– розвиток конкуренції як основного чинника підвищення ефективності економіки, забезпечення дієвого регулювання діяльності природних монополій, недопущення проявів монополізму на державному та регіональному рівнях;

– детінізація економіки, створення сприятливих умов для діяльності економічних агентів у легальному правовому полі;

– інтенсифікація інвестиційної та інноваційної діяльності, зокрема шляхом залучення коштів підприємств і населення, утвердження ефективної системи страхування інвестиційних ризиків, стимулювання спрямування заощаджень громадян на інвестування економіки, забезпечення інноваційної складової інвестицій;

– запровадження економічних стимулів для заохочення модернізації національного виробництва, спрямування інвестицій у новітні технології, формування національної інноваційної інфраструктури та державних програм промислової модернізації [13];

– розвиток механізмів державно-приватного партнерства з метою залучення інвестицій у модернізацію промислової та соціальної інфраструктури [14];

– перехід від фіскальної до інвестиційно-орієнтованої моделі приватизації, забезпечення прозорості прийняття рішень та взаємопов'язаності стратегії приватизації державного майна із стратегією розвитку економіки України та її окремих галузей;

– забезпечення ефективного управління об'єктами державної власності, запровадження прозорого та ефективного механізму реалізації державою своїх прав власника [15];

– досягнення високого рівня енергетичної безпеки, диверсифікація джерел постачання енергоносіїв, збільшення обсягу їх власного видобутку, підвищення ефективності використання енергоносіїв, впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій [16];

– переведення українських газо-, нафтотранспортних і електричних мереж на умови функціонування, що діють у державах Європейського Союзу;

– створення умов для відродження українського села, ефективного використання земель сільськогосподарського призначення, формування конкурентоспроможного агропромислового комплексу, збільшення його експортного потенціалу, гарантування продовольчої безпеки держави;

– забезпечення високого рівня якості сільськогосподарської продукції та продовольства, формування прозорого ринку такої продукції;

– формування інфраструктури ринку земель, забезпечення оформлення правостановлюючих документів на право власності на землю;

– розбудова транспортної інфраструктури, підвищення ефективності використання транзитного потенціалу держави, інтеграція транспортних мереж України у міжнародні транспортні коридори;

– реформування житлово-комунального господарства, забезпечення доступності комунальних послуг та підвищення їх якості, залучення мешканців до управління об'єктами житлово-комунального господарства [17].

Зазначимо, що одним із важливих документів є “Стратегія сталого розвитку “Україна – 2020”” № 5/2015 від 12.01.2015 р. Відповідно до п. 2 цієї стратегії, з метою розширення та спрощення доступу українських товарів на ринки держав-членів Європейського Союзу, необхідно привести систему технічного регулювання у відповідність до європейських вимог та завершити реформування системи державного контролю за безпечністю та якістю харчових продуктів [18].

Для підтримки інвестиційної активності та захисту прав інвесторів потрібно забезпечити ефективний захист права приватної власності, зокрема судовими органами, гармонізувати із законодавством Європейського Союзу положення законодавства України щодо захисту прав національних та іноземних інвесторів та кредиторів, захисту економічної конкуренції запровадити стимулюючі механізми інвестиційної діяльності, зважаючи на найкращі приклади світової практики.

Окрім того, що наведена основа правового регулювання, в Україні існує низка загроз, які створюють проблеми для ефективного становлення економічної безпеки в державі:

- скорочення валового внутрішнього продукту;
- зростання кредитних ризиків;
- розгляд України як сировинного додатку для світу;
- тінізація національної економіки;
- корупція та хабарництво;
- значний рівень монополізації економіки.

До основних рекомендацій, які допоможуть мінімізувати вищенаведені загрози, належать:

- контроль із боку держави щодо експортно-імпоротної діяльності, зокрема в сфері енергоресурсів та продовольчих товарів;
- перевірка платоспроможності позичальника, забезпечення прозорості грошово-кредитної системи та відновлення довіри до вітчизняних фінансових установ;
- удосконалення та модернізація існуючого обладнання та застосування нових технологій з метою виробництва нових видів продукції для їх подальшого експорту;
- окреслення переваг легальної господарської діяльності;
- активізація митних та податкових органів щодо вияву та ліквідації економічних злочинів;
- демонополізації економіки, захист економічної конкуренції, спрощення й оптимізація системи оподаткування, формування сприятливого бізнес-клімату та умов для прискореного інноваційного розвитку.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Як свідчить наше дослідження, важливе місце в забезпеченні економічної безпеки держави займає правове регулювання взаємовідносин як всередині країни, так і з зовнішніми партнерами. Але в умовах розвитку України та визначення курсу на повноправне членство в ЄС доцільно взяти до уваги рекомендації щодо мінімізації ризиків на економічну безпеку держави. На нашу думку, створення відповідної нормативно-правової основи для регулювання усіх сфер розвитку економіки допоможе Україні пришвидшити процес членства в ЄС.

Список використаної літератури

1. Жаліло Я. А. Економічна безпека держави, підприємства, особи в інтегрованому суспільстві // Актуальні проблеми міжнародних відносин. Вип. 26. Київ : ВПЦ "Київський університет"; Інститут міжнар. відносин, 2001. С. 25.
2. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення. Київ : КНТЕУ, 2001. С. 46.
3. Користін О., Барановський О., Герасименко Л. [та ін.]. Економічна безпека : навч. посіб. / за ред. О. Джузі. Київ : Алерта ; КНТ ; Центр учбової літератури, 2010. URL : http://libfree.com/101560472_ekonomikateoretichni_zasadi_ekonomichnoyi_bezpeki.html#127 (дата звернення: 15.04.2018).
4. Тамбовцев В. Л. Экономическая безопасность хозяйственных систем: структура, проблемы // Весник МГУ. 1995. № 3. С. 3. (Серія 6. Экономика).
5. Єрмошенко М. М. Фінансова безпека держави... С. 29.
6. Гіда Є. О., Білозоров Є. В., Завальний А. М. [та ін.]. Теорія держави та права : підручник / за заг. ред. Є. О. Гіди. Київ : ФОП О. С. Ліпкан, 2011. 576 с.
7. Про основні напрями зовнішньої політики України : Постанова Верховної Ради України № 37 від 02.07.1993 р. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3360-12> (дата звернення: 19.06.2018).
8. Про рекомендації парламентських слухань про взаємовідносини та співробітництво України з Європейським Союзом : Постанова Верховної Ради України № 299-IV від 28.11.2002 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/299-15> (дата звернення: 11.04.2018).
9. Про започаткування переговорів між Україною та ЄС щодо укладення нового базового договору : Заява Верховної Ради України № 16 від 22.02.2007 р. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/684-v> (дата звернення: 15.04.2018).
10. Про стан і перспективи розвитку економічних відносин України з ЄС (зона вільної торгівлі) та Митним союзом : Постанова Верховної Ради України № 3400-VI від 19.05.2011 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3400-17> (дата звернення: 17.05.2018).
11. Офіційний сайт представництва України при Європейському Союзі та Європейському Співтоваристві з атомної енергії. URL : <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/page/open/id/5156> (дата звернення: 15.04.2018).
12. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 21.03.2014 р. URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011/page (дата звернення: 15.04.2018).

13. Акімова Л. М. Теоретичні основи державного управління розвитком національної безпеки // Державне управління: удосконалення та розвиток : зб. наук. пр. 2015. № 5. URL : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1210> (дата звернення: 16.04.2018).

14. Акімова Л. М. Етапи становлення економічної безпеки держави: зарубіжний та вітчизняний досвід // Державне управління: удосконалення та розвиток : зб. наук. пр. 2016. № 8. URL : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1246> (дата звернення: 15.04.2018).

15. Акімова Л. М. Сутнісна характеристика основних загроз в економічній безпеці держави // Державне управління: удосконалення та розвиток : зб. наук. пр. 2016. № 10. URL : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1247> (дата звернення: 15.04.2018).

16. Акімова Л. М. Етапи становлення економічної безпеки держави...

17. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України №40 від 01.07.2010 р. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17> (дата звернення: 15.04.2018).

18. Стратегія сталого розвитку “Україна-2020” № 5/2015 від 12.01.2015 р. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10> (дата звернення: 15.04.2018).

Статтю подано: 03.07.2018

Статтю схвалено: 27.07.2018

Akimova Liudmyla Mykolaivna

*PhD in Economics, Associate Professor, Doctoral student
of the Dnipropetrovsk Regional Institute for Public Administration
of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine*

ORCID: 0000-0002-2747-2775

e-mail: 1970aaa@ukt.net

ANALYSIS OF MODERN LEGAL REGULATION OF RELATIONS BETWEEN UKRAINE AND THE EU IN THE FIELD OF ECONOMIC SAFETY

Problem setting. The essence of concepts “economic security”, “legal regulation” is revealed, the legal and regulatory framework of the right regulation of relations between Ukraine and the European Union is described, the main provisions of normative documents are outlined. There are a number of threats that create problems for the effective formation of economic security in the state. The main recommendations are suggested, which will help minimize the threats.

In modern market conditions, each country is trying to improve the quality of products, expand sales markets, enter the international market and increase the competitiveness of its products. To effectively ensure and protect commodity producers against unfair competition, there is a need to create an appropriate legal framework in which business entities would be located. But in the realities of the state it is difficult to protect the economic security of the country without the relevant legal legislation in this area.

Recent research and publications analysis shows that this issue is topical and in the future becomes very important. However, among scholars this problem is not sufficiently investigated. The main scientists who were engaged in research in this matter are: E. Gida, M. Ermoshenko, J. Zhalilo, A. Korystin, I. Migus, V. Tambovtsev and others.

Highlighting previously unsettled parts of general problem. However, it should be noted that most of the scientists focus their attention on delineating the notion of economic

security, and not on the study of the legal regulation of the relationship between Ukraine and the EU in the field of economic security.

The purpose of the article is to reveal the essence of such concepts as “economic security”, “legal regulation”; analyze and characterize the legal framework for the legal regulation of relations between Ukraine and the European Union; outline the main provisions of regulatory documents; identify the main threats to economic security; to offer recommendations for minimizing existing threats.

Paper main body. The development and development of the state’s economic independence is one of the key values in the activities of the Government of any of the developing countries. Ukraine was not an exception, since it set a goal – for membership in the European Union (hereinafter – EU), which led to the need for economic reforms. To do this, it is necessary to conduct an analysis of the legal regulation of relations with the European Union from the beginning of the formation of these relationships as of today. For further understanding of this subject it is necessary to give a definition of the concept of “economic security”.

In our opinion, economic security should be understood as a certain system of protection against exogenous and endogenous threats, protecting commodity producers from imperfect competition and ensuring competitiveness in both the domestic and foreign markets.

To maintain investment activity and protect the rights of investors, it is necessary to ensure effective protection of the right of private property, including judicial authorities, to harmonize the provision of Ukrainian legislation with the legislation of the European Union in protecting the rights of national, foreign investors and creditors, protecting economic competition, introducing incentive mechanisms for investment activities , proceeding from the best world practice.

However, in addition to the existing regulatory framework of legal regulation in Ukraine, there are a number of threats that create problems for the effective development of economic security in the country:

- reduction of gross domestic product;
- growth of credit risks;
- consideration of Ukraine as a raw material appendage for the world;
- Shadowing of the national economy;
- corruption and bribery;
- a significant level of monopolization of the economy.

The main recommendations that help to minimize the above-mentioned threats include:

- control by the state, on export-import activities, in particular in the sphere of energy resources and food products;
- checking the borrower’s solvency, ensuring the transparency of the monetary system and restoring confidence in domestic financial institutions;
- improvement and modernization of existing equipment and application of new technologies with the aim of producing new types of products with a view to their further export;
- determining the benefits of legal economic activity;
- activation of customs and tax authorities, in the manifestation and elimination of economic crimes;
- demonopolization of the economy, protection of economic competition, simplification and optimization of the taxation system, the formation of a favorable business climate and conditions for accelerated innovation development.

Conclusions of the research and prospects for further studies. As our research shows, an important place in ensuring the economic security of the state is the legal regulation of relations both within the country and with external partners. But in the conditions of Ukraine's development and the definition of the course for full membership in the EU, it is advisable, in our view, to take into account the recommendations on minimizing the risks to the economic security of the state. In our opinion, the creation of an appropriate regulatory framework for the regulation of all spheres of economic development will help Ukraine to accelerate the process of EU membership.

Key words: public administration; economic security; effective development; legal regulation; threats; gross domestic product; monopolization; trade mark.

References

1. Zhalilo, Ya. A. (2001). Ekonomichna bezpeka derzhavy, pidpriemstva, osoby v intehrovanomu suspilstvi. *Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn*, Issue 26, pp. 25 [in Ukrainian].
2. Yermoshenko, M. M. (2001). *Finansova bezpeka derzhavy: natsionalni interesy, realni zahrozy, stratehiia zabezpechennia*. Kyiv: KNTEU. pp. 46 [in Ukrainian].
3. Korystin, O., Baranovskyi, O., Herasyenko, L., Dzhuzhi, O. (Eds.). (2010). *Ekonomichna bezpeka*. Kyiv: Alerta; KNT; Tsentri uchbovoi literatury. URL : http://libfree.com/101560472_ekonomikateoretichni_zasadi_ekonomichnoyi_bezpeki.html#127 [in Ukrainian].
4. Tambovcev, V. L. (1995). Jekonomicheskaja bezopasnost' hozjajstvennykh sistem: struktura, problemy. *Vesnik MGU*, Issue 3, pp. 3 [in Russian].
5. Yermoshenko, M. M. (2001). *Finansova bezpeka derzhavy...*, pp. 29 [in Ukrainian].
6. Hida, Ye. O., Bilozorov, Ye. V., Zavalnyi, A. M., Hida, Ye. O. (Eds.). (2011). *Teoriia derzhavy ta prava*. Kyiv: FOP O. S. Lipkan. 576 p. [in Ukrainian].
7. Pro osnovni napriamy zovnishnoi polityky Ukrainy. № 37. (1993). URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3360-12> [in Ukrainian].
8. Pro rekomendatsii parlamentskykh slukhan pro vzaiemovidnosyny ta spivrobotnytstvo Ukrainy z Yevropeiskym Soiuzom. № 299-IV. (2002). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/299-15> [in Ukrainian].
9. Pro zapochatkuvannia perehovoriv mizh Ukrainoiu ta YeS shchodo ukladennia novoho bazovoho dohovoru. № 16. (2007). URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/684-v> [in Ukrainian].
10. Pro stan i perspektyvy rozvytku ekonomichnykh vidnosyn Ukrainy z YeS (zona vilnoi torhivli) ta Mytnym soiuzom. № 3400-VI. (2011). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3400-17> [in Ukrainian].
11. Ofitsiinyi sait predstavnytstva Ukrainy pry Yevropeiskomu Soiuzi ta Yevropeiskomu Spivtovarystvi z atomnoi enerhii. (2018). URL : <https://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/page/open/id/5156> [in Ukrainian].
12. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarystvom z atomnoi enerhii i yikhnyimi derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony. (2014). URL : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011/page [in Ukrainian].
13. Akimova, L. M. (2015). Teoretychni osnovy derzhavnogo upravlinnia rozvytkom natsionalnoi bezpeky. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, Issue 5. URL : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1210> [in Ukrainian].

14. Akimova, L. M. (2016). Etapy stanovlennia ekonomichnoi bezpeky derzhavy: zarubizhnyi ta vitchyzniani dosvid. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, Issue 8. URL : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1246> [in Ukrainian].

15. Akimova, L. M. (2016). Sutnisna kharakterystyka osnovnykh zahroz v ekonomichnii bezpetsi derzhavy. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, Issue 10. URL : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1247> [in Ukrainian].

16. Akimova, L. M. (2016). Etapy stanovlennia ekonomichnoi bezpeky derzhavy...

17. Pro zasady vnutrishnoi i zovnishnoi polityky. № 40. (2010). URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17> [in Ukrainian].

18. Stratehii staloho rozvytku “Ukraina-2020”. № 5/2015. (2015). URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#n10> [in Ukrainian].

Paper submitted: 03.07.2018

Paper accepted: 27.07.2018

Цитування: Акімова Л. М. Аналіз сучасного правового регулювання взаємовідносин між Україною та ЄС у сфері економічної безпеки // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 3 (56) : у 2 ч. Ч. 1 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2018. С. 99—111.

Citation: Akimova, L. M. (2018). Analiz suchasnoho pravovoho rehuliuвання vzaiemovidnosyn mizh Ukrainoiu ta YeS u sferi ekonomichnoi bezpeky. *Efficiency of Public Administration*, Issue 3(56), pp. 99-111.